

2023 жылғы бірінші тоқсанда «KazakhExport» ЭСК» АҚ өткізген сыбайлас жемқорлыққа қарсы мониторингтің нәтижелері

I. Кіріспе бөлім

1. **Қызметі бойынша сыбайлас жемқорлыққа қарсы мониторинг жүргізілген квазимемлекеттік сектор субъектісінің атауы:** «KazakhExport» ЭСК» АҚ (бұдан әрі – Қоғам).

2. **Сыбайлас жемқорлыққа қарсы мониторингті** Комплаенс қызметінің басшысы Қабсаматов Қуаныш Ақайұлы жүргізді.

Жұмыс телефоны 8 (7172) 95-56-56, ішкі нөмір 183.

3. **Сыбайлас жемқорлыққа қарсы мониторинг жүргізу кезеңі:** 2023 жылғы 20 наурыздан 31 наурызға дейін.

4. **Бақыланатын кезең:** 2023 жылғы 01 қаңтардан 31 наурызға дейін.

II. Ақпараттық-аналитикалық бөлім

Мемлекеттік органдардың тексерулерін жүргізу

Ағымдағы жылдың 30 қаңтары мен 20 наурызы аралығында Қоғамда квазимемлекеттік сектор субъектісі ретіндегі соңғының қызметінің сәйкестігі мен тиімділігін бағалау мақсатында Қазақстан Республикасы Ұлттық экономика министрлігі Ішкі аудит департаменті қызметкерлерінің ішінен құрылған жұмыс тобы мемлекеттік аудит жүргізді.

Аталған аудиттің қорытындылары жұмыс тобы жасаған 2023 жылғы 20 наурыздағы № 1 аудиторлық есепте көрсетілді.

Осы есепті талдау барысында жұмыс тобы Қоғам қызметінің залалдылығы, оның нормативтік құқықтық актілерде белгіленген шығыстар лимиттерінен асып кету фактілерін, лауазымды теріс пайдалану немесе оның лауазымды тұлғаларының жұмысындағы сыбайлас жемқорлық факторларын таппағаны анықталды.

Сыбайлас жемқорлық көріністері немесе лауазымдық теріс пайдаланушылық жағдайлары туралы өтініштер және жарияланымдар

Байқалған кезеңде Қоғамға жазбаша өтініштер, сондай-ақ senim@kazakhexport.kz сенім электрондық поштасына және «**Senim**» сенім телефоны **8(7172) 55 44 70** Қоғамның лауазымды тұлғалары мен қызметкерлерінің іс-әрекеттеріндегі теріс пайдалану немесе сыбайлас жемқорлық көріністері туралы, сондай-ақ олардың тарапынан алаяқтық әрекеттер жағдайлары туралы мәліметтерді қамтитын өтініштер түскен жоқ.

Қоғам жариялаған тауарлар мен қызметтерді сатып алуға қатысқан дара кәсіпкерлер мен заңды тұлғалар тарапынан шағымдар мен наразылықтар түскен жоқ.

Мерзімді баспа, телевизиялық және электрондық бұқаралық ақпарат құралдарында (БАҚ), сондай-ақ әлеуметтік желілерде Қоғамдағы алаяқтық жағдайлары, оның лауазымды тұлғалары мен жұмыскерлері арасындағы сыбайлас жемқорлық көріністері мен лауазымды теріс пайдалану туралы мәліметтер көрсетілген жарияланымдар, мақалалар, жазбалар орналастырылмаған.

Әлеуметтік желілер мен БАҚ-тағы Қоғам және оның қызметі туралы еске салудың жалпы саны ағымдағы жылдың 1-тоқсанында 401 құрады.

Оның ішінде: Қоғам туралы 152 ескерту оң болды;

202 бейтарап сипатта болды (ақпараттық хабарламалар);

47 - теріс сипаттағы ескертулер.

Мониторинг барысында теріс сипаттағы 47 ескертудің барлығы 2023 жылғы 15 наурызда Қазақстан Республикасы Бәсекелестікті қорғау агенттігінен Қоғамның іс-әрекеттерінде бәсекелестікке қарсы іс-қимылдар жасау белгілерінің болуы туралы келіп түскен жазбаша хабарламаға қатысты екені анықталды.

Атап айтқанда, хабарламада бірқатар экспорттаушы клиенттермен жасалған сақтандыру шарттарының мәтініне «Өнеркәсіптік саясат туралы» Қазақстан Республикасы Заңының 27-бабына сәйкес клиенттердің қарсы міндеттемелері туралы шарттар енгізілмегені туралы айтылды.

Қазіргі уақытта тиісті шаралар қабылдау үшін келіп түскен хабарламада көрсетілген фактілердің негізділігін зерделеу жүргізілуде.

Құқықтық статистика органдарынан, халықаралық және үкіметтік емес ұйымдардан мәліметтер

Жүргізілген мониторинг шеңберінде сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылықтар жасау мүмкіндігі туралы ақпаратты анықтау және тексеру мақсатында бірінші тоқсан ішінде Құқықтық қамтамасыз ету департаментінің қызметкерлері жүргізетін шағым-талап жұмыстары бойынша құжаттар, ҚР Қаржы мониторингі агенттігінің, ҚР Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл агенттігінің (Сыбайлас жемқорлыққа қарсы қызмет), ҚР Жоғарғы Сотының, ҚР Бас прокуратурасының Арнайы есеп және құқықтық статистика комитетінің ресми Интернет-ресурстары зерттелді.

Зерттеу барысында «Компра» ақпараттық-анықтамалық сервисінің мүмкіндіктері де пайдаланылды.

Бақыланатын кезеңде Қоғам қызметкерлері мен лауазымды тұлғаларына сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылықтар жасағаны үшін қылмыстық іс қозғау және қылмыстық жауапкершілікке тарту жағдайлары болған жоқ.

Қоғамға және оның лауазымды тұлғаларына қатысты әкімшілік сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылықтар туралы істер бойынша іс қозғау фактілері болған жоқ.

Қоғам, оның қызметкерлері мен лауазымды тұлғаларының қатысуымен қылмыстық және әкімшілік сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылықтар туралы істер бойынша сот талқылаулары болған жоқ.

Қоғамның қатысуымен жүргізілетін барлық сот талқылаулары тұрақсыздық айыбын өндіріп алу және қызметтерді/тауарларды жеткізушілерді жосықсыз деп тануы (Қоғамнан жеткізушілерге талап-арыздар бойынша), жүзеге асырылған сақтандыру төлемдерінің салдарынан келтірілген залалдарды өндіріп алу, Қоғамның сақтандыру өтемінің сомаларын төлеуден бас тарту жағдайлары бойынша даулар сияқты даулар санаттары бойынша азаматтық істерге қатысты.

Бақыланатын уақыт кезеңінде Біріккен Ұлттар Ұйымы, Еуразиялық Даму Банкі, Дүниежүзілік Банк, Transparency International (сыбайлас жемқорлыққа қарсы күрес және сыбайлас жемқорлық деңгейін зерттеу жөніндегі үкіметтік емес халықаралық ұйым), FATF (халықаралық ұйым - Ақшаны жылыстатуға қарсы күрес жөніндегі шараларды әзірлеу жөніндегі топ) сияқты халықаралық және үкіметтік емес ұйымдардың Интернет-ресурстарында Қоғам қызметіндегі сыбайлас жемқорлықтың көріністері туралы немесе оны жүзеге асыру туралы немесе қылмыстық жолмен алынған кірістерді заңдастыру бойынша операциялар туралы мәліметтер болған жоқ.

Қоғам Дүниежүзілік Банктің (World Bank Debarred List) Интернет-ресурсында орналастырылатын іскерлік ынтымақтастық үшін жарамсыз ұйымдардың тізімдерінде, сондай-ақ ҚР Қаржы мониторингі агенттігінің Интернет-ресурсында орналастырылған терроризм мен экстремизмді қаржыландыруға күдікті ұйымдар мен тұлғалардың тізбелерінде жоқ.

Сыбайлас жемқорлыққа қарсы шектеулер мен стандарттарды сақтау

«Компра» ақпараттық-анықтамалық сервисінің мүмкіндіктерін, сондай-ақ жалпыға қолжетімді Интернет-ресурстарды, «В контакте», FASEBOOK әлеуметтік желілерін, ресми мерзімді электрондық БАҚ-тағы және құқық қорғау органдарынан алынған ақпаратты пайдалана отырып мониторинг барысында Басқарма мүшелері қатарындағы лауазымды тұлғалардың және Қоғам қызметкерлерінің «Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл туралы» Қазақстан Республикасы Заңының және Қоғамдағы сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл саясатының нормаларында көзделген сыбайлас жемқорлыққа қарсы шектеулер мен стандарттарды сақтамауының ықтимал жағдайлары тексерілді.

Белгіленген сыбайлас жемқорлыққа қарсы шектеулер мен стандарттарды сақтамау фактілері анықталмаған: Басқарма мүшелері мен Қоғам қызметкерлерінің Қазақстан Республикасынан тыс жерлерде орналасқан банктерде шоттары мен салымдарының болуы, Қоғамның клиенттермен және қызметтерді (тауарларды) жеткізушілермен жасасатын мәмілелерінің жобаларын қарау кезінде жеке мүдделерін лоббирлеу, жақын туыстары мен жекжаттарының Қоғамдағы бірлескен жұмысы, құпия мәліметтерді жеке мақсатта пайдалану және жария ету туралы ескертулер мен мәліметтер анықталған жоқ.

Қоғам штатына сыбайлас жемқорлық қылмыс жасаған тұлғаларды қызметкерлер ретінде қабылдау жағдайлары жоқ, бұл Адами ресурстарды басқару департаменті қалыптастырған қызметкерлердің электрондық жеке істерінде ҚР Бас

прокуратурасы комитетінің Арнайы есеп және құқықтық статистика жөніндегі аумақтық органдары берген тиісті анықтамалардың болуымен расталады.

Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл мәселелері бойынша заңнамадағы өзгерістердің мониторингі

Бақыланған уақыт кезеңінде Комплаенс-қызмет тарапынан 2023 жылғы 3 қаңтардағы «Қазақстан Республикасының кейбір заңнамалық актілеріне сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл және мемлекеттік қорғауға жататын тұлғалардың қауіпсіздігін қамтамасыз ету мәселелері бойынша өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы» № 188-VII заңға қатысты Басқарма мүшелері мен құрылымдық бөлімшелердің басшылары үшін, оның ішінде квазимемлекеттік сектор субъектілерінің қызметін қозғайтын шолу дайындалды.

Аталған заңнамалық актілерге енгізілген өзгерістер мен толықтырулардың басым бөлігі 2023 жылғы 7 наурыздан бастап қолданысқа енгізілді.

Қылмыстық кодекске, Қылмыстық іс жүргізу кодексіне, Еңбек кодексіне және «Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл туралы» Заңды қоса алғанда, 8 заңнамалық актіге өзгерістер мен толықтырулар енгізілді.

Жаңа заңнамалық өзгерістерді қарау және талқылау қорытындылары бойынша Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл агенттігі (Сыбайлас жемқорлыққа қарсы қызмет) мен Әділет министрлігінің атына жоғарыда көрсетілген заңнамалық актінің жекелеген тармақтары бойынша түсініктеме беруді сұрайтын хаттар дайындалып, жіберілді.

Мүдделер қақтығысының болуы және оны реттеу

Бақыланған кезеңде Қоғамның лауазымды тұлғалары мен қызметкерлерінің ағымдағы жұмысында мүдделер қақтығысы жағдайларының туындамауы анықталды.

Сыбайлас жемқорлыққа қарсы мәдениетті қалыптастыру

Сыбайлас жемқорлыққа қарсы оқыту жөніндегі шараларды іске асыру шеңберінде Комплаенс-қызмет және Адами ресурстарды басқару департаменті басшылар мен қызметкерлер үшін квазимемлекеттік секторда қолданылатын сыбайлас жемқорлыққа қарсы стандарттар мен шектеулер туралы ішкі оқыту мен тестілеу өткізді.

Комплаенс-қызмет қызметкерлері 2023 жылғы 31 наурызда Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл агенттігі Комплаенс және іскерлік этика қауымдастығымен бірлесіп бастамашылық жасаған квазимемлекеттік сектордағы сыбайлас жемқорлыққа қарсы комплаенсті дамытуға қатысты форумға қатысты.

III. Қорытынды бөлім

Қорытынды:

Бақыланатын кезеңде Қоғамның қызметінде сыбайлас жемқорлық көріністерінің расталған жағдайлары және корпоративтік алаяқтық жағдайлары жоқ.

Қоғамның лауазымды тұлғалары мен қызметкерлерінің ағымдағы жұмысында сыбайлас жемқорлыққа қарсы шектеулер мен стандарттар сақталды.

Ұсынымдар:

Қоғамның Ішкі еңбек тәртібі қағидаларына, еңбек шарттарының үлгілік нысандарына, сондай-ақ Қоғамның өзге де ішкі құжаттарына жұмыс берушілер мен квазимемлекеттік секторға қатысты бөлігінде олардың жекелеген бөлімдері мен тармақтарын келтіру Еңбек кодексіне және «Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл туралы» ҚР Заңына 2023 жылғы 7 наурыздан бастап қолданысқа енгізілген өзгерістер мен толықтыруларға сәйкес келтіру үшін өзгерістер мен толықтырулар дайындалып, енгізілсін.

Комплаенс-қызметінің басшысы

К. Кабсаматов